

Dankjewel, rebel!

over de toegevoegde waarde van de dwarsligger

“Vreselijk, die types die altijd een afwijkend standpunt innemen. Die de voortgang belemmeren door op de meest ongelegen momenten een nieuw alternatief op tafel te leggen. Die ieder besluit in twijfel trekken. Die de agenda overhoop halen, zodat je toch nog in de avondspits terechtkomt. Dwarsliggers; ze vertragen het proces en slokken ongelooflijk veel tijd en aandacht op. Het lijkt daarom het beste om ze kordaat de mond te snoeren.”

Gemiste kans! Lees hoe je optimaal kunt profiteren van een rebel in de groep.

Rechte lijn of parcours met obstakels?

Allereerst is het belangrijk inzicht te krijgen in het gebruikelijke lot van de dwarsligger. Want waarom leggen we hem liefst zo snel mogelijk het zwijgen op? Heel simpel: hij verstoort een soepel proces. Natuurlijk is het veel prettiger om de finish zonder al te veel obstakels te halen. Vechten kost namelijk inspanning, en veel mensen zijn van nature conflictmijdend. Daarom zorgen besturen, projectgroepen, of overlegorganen van wat voor aard dan ook ervoor dat zij bestaan uit mensen die het goed kunnen vinden, die prettig kunnen samenwerken, en die min of meer dezelfde ideeën hebben. Gemakzucht dus, en angst voor de confrontatie.

Ongenode gast

Die gemakzucht en die angst zorgen ervoor dat de typische dwarsligger vaak al niet eens aan tafel zit. Waar hij wel is aangeschoven, krijgt hij weinig sympathie van de groep en nauwelijks ruimte om zich te laten zien. Hij is namelijk de blokkade op de weg van de minste weerstand. Het gevolg is een ontevreden gevoel bij alle partijen: de dwarsligger voelt zich niet gehoord en vindt dat het besluitvormingsproces onzorgvuldig verloopt; de anderen blijft vooral ergernis bij. De dwarsligger stoort voortdurend, en dat zonder ook maar iets bij te dragen!

De dwarsligger ontmaskerd

Alleen wie op een andere manier naar de dwarsligger kijkt, zal het lukken om van zijn rol gebruik te maken. In de meeste overlegsituaties is hierin een taak voor de voorzitter weggelegd. Misschien is de opstandeling in feite een creatieve geest, die alternatieven ziet waar niemand anders op gekomen was. Misschien is hij de enige die het lef of de energie heeft om een andere koers in te slaan. Misschien ook is het feit dat hij een dwarsligger is illustratief voor de wel erg homogene samenstelling van het gezelschap.

Wie op deze manier kijkt naar diegene die het altijd met de anderen oneens is, kan zijn afwijkende input gebruiken om sterker te worden. Neem hem serieus, en je zult ontdekken op welke momenten zijn inbreng toch wel waardevol is. Want misschien zag de groep een derde optie over het hoofd, blijkt het toch echt verstandiger een bepaalde nuance aan te brengen, of wordt duidelijk dat een stellingname nog niet voldoende is onderbouwd.

De blikverruimer

De kwaliteit van de besluitvorming neemt toe als werkelijk alle opties zijn overwogen. Dat lukt beter bij input vanuit meerdere gezichtspunten. Een projectgroep die niet openstaat voor alternatieven, is in feite alleen maar bezig argumenten te verzamelen bij een vooraf bedacht resultaat. En wie in een besluitvormingstraject liever geen afwijkende opinies toestaat, kan net zo goed alleen opereren.

De spierversterker

Dwarsliggers kunnen je reinste nonsens verkopen. Toch kunnen ook die nonsens van pas komen. Als je met een kritische geest in debat gaat, word je gedwongen te formuleren waarom jouw visie klopt. Een kritisch geluid helpt de groep als geheel om voor- en tegenargumenten te ordenen en te wegen. Dat is een uitstekende voorbereiding op latere weerstand van buitenaf. Doe er je voordeel mee!

Een verdieping hoger

Tegenwicht moet je organiseren. Dat is niet alleen een nuttig inzicht binnen de algehele structuur van een organisatie, maar ook in de samenstelling van alle onderdelen die daarbinnen actief zijn. Ieder bestuur of college, ieder groepje of overlegclubje, iedere afdeling en iedere raad is gebaat bij een dwarsligger. De eerste stap is om zo'n stijfkop aan tafel uit te nodigen; de tweede om hem daar voldoende ruimte te geven. Je komt echt tot een beter proces én een beter besluit als je de dwarsligger zijn rol als blikverruimer en spierversterker met verve laat spelen.

Verbeeld je een trap: de treden van die trap wijzen niet omhoog, in de richting waarin je wilt gaan, maar lopen horizontaal. Toch helpen ze je op de volgende verdieping te komen. Zonder treden blijf je eeuwig op de begane grond steken.